

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Київського національного
університету технологій та дизайну
професор Грищенко І.М.

(підпис)
“ _____ ” _____ 2015 р.

ПОЛОЖЕННЯ
Про інституційний репозитарій (електронний архів)
Київського національного університету технологій та дизайну

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ТЕРМІНИ

1.1. Це положення визначає основні поняття, завдання, принципи формування інституційного репозитарію (електронного архіву) Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД), а також регламентує основні засади управління репозитарієм.

Основні терміни:

- **Автор** - фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України “Про авторське право та суміжні права”, іншого закону чи договору.
- **Твори** - створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов’язків: літературно письмові твори - книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; аудіовізуальні твори; твори образотворчого мистецтва; фотографічні твори; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп’ютер (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України “Про авторське право і суміжні права”).
- **Репозитарій** (електронний архів) - це місце, де зберігаються і підтримуються різні дані.
- **Інституційний репозитарій відкритого доступу** – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів в цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.
- **Відкритий доступ (ВД)** - розміщення у мережі Інтернет матеріалів, доступ до яких дозволений правовласниками. Технічне здійснення доступу всім охочим надається у будь-який час і без обмежень.
- **Договір приєднання** - договір, умови якого встановлені Університетом, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст.634 Цивільного кодексу України).
- **Інтелектуальні права** на твір включають виняткове право і особисті немайнові права.
- **Особисті немайнові права** автора включають право авторства, право на ім’я, право на недоторканність твору, право на обнародування твору.
- **Виняткове (виключне) право** - це майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.

1.2. Інституційний репозитарій КНУТД – це електронний архів для систематизації та зберігання електронних копій документів наукового, освітнього й методичного призначення,

створених працівниками будь-якого структурного підрозділу Київського національного університету технологій та дизайну, науковцями, аспірантами чи студентами університету, котрий надає до цих матеріалів постійний безкоштовний повнотекстовий доступ через Інтернет. Репозитарій є частиною загальної електронної колекції Науково-технічної бібліотеки КНУТД.

1.3. Назва репозитарію еrKNUTD є скороченням повної назви електронного Інституційного репозитарію Київського національного університету технологій та дизайну; англійською мовою: electronic repository Kyiv National University of Technologies and Design. Адреса репозитарію в Інтернеті: <http://er.knutd.com.ua>

1.4. Репозитарій формується та функціонує відповідно до наступних документів:

- Положення про науково-технічну бібліотеку університету;
- Положення про електронний архів (репозитарій) Київського національного університету технологій та дизайну;
- Закон України “Про вищу освіту”
- Закон України “Про бібліотеки і бібліотечну справу” (№ 32/95-ВР від 27.01.1995);
- Закон України “Про авторське право і суміжні права”; що встановлює авторське право на комп’ютерні програми для ЕОМ, електронні видання, бази даних, літературні письмові твори;
- Закон України “Про Національну програму інформатизації” та Закон України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 - 2015 роки”, які визначають стратегію розв’язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, національно-культурної та іншої діяльності;
- Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг”, який поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання електронних документів;
- Закон України “Про захист інформації в автоматизованих системах”, який встановлює основи регулювання правових відносин щодо захисту інформації в автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України на інформацію та права доступу до неї;
- ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання";
- ГОСТ 7.82-2001 Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов (міждержавний стандарт).
- ДСТУ 3582:2013 Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою;
- ГОСТ 7.13-93 Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила.

2. ПРИЗНАЧЕННЯ, МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ РЕПОЗИТАРІЯ

2.1. Основне призначення еrKNUTD - накопичення, систематизація, зберігання та поширення у цифровому вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти шляхом їх архівування та самоархівування. Надання відкритого, безкоштовного, повнотекстового доступу до них через мережу Інтернет, а також поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства.

2.2. Мета та завдання еrKNUTD:

- забезпечення місця і способу централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів творів;
- сприяння зростанню популярності університету шляхом представлення його наукової продукції у глобальній мережі Інтернет;

- збільшення цитованості наукових публікацій працівників Київського національного університету технологій та дизайну шляхом забезпечення вільного доступу до них за допомогою Інтернету;
 - створення надійної і доступної системи обліку публікацій наукових робіт науковців, аспірантів, студентів і окремих працівників.
- 2.3. Репозитарій eKNUTD, орієнтований на науковців, викладачів, аспірантів та студентів, виконує наступні функції:
- навчальну, що спрямована на сприяння навчальному процесу;
 - наукову, що спрямована на сприяння науково-дослідному процесу;
 - довідково-інформаційну, що спрямована на задоволення інформаційних запитів з різних галузей знань;
 - поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань та їх збереження.

3. УПРАВЛІННЯ РЕПОЗИТАРІЄМ

3.1. Загальне управління eKNUTD здійснює Координаційна рада з роботи над університетським репозитарієм, до якої входять: проректор з наукової та інноваційної роботи, директор науково-технічної бібліотеки, директор навчально-наукового центру інформаційних технологій, заступник директора бібліотеки з інноваційних технологій, завідувач відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення науково-технічної бібліотеки, провідний бібліотекар науково-технічної бібліотеки.

3.2. Науково-технічна бібліотека університету виступає координатором і основним виконавцем процесу створення репозитарію.

3.3. Технічну та програмну підтримку, працездатність програмних засобів забезпечує навчально-науковий центр інформаційних технологій.

3.4. За резервне копіювання електронних документів репозитарію відповідає навчально-науковий центр інформаційних технологій.

3.5. Усі суперечливі питання щодо включення або вилучення документів із репозитарію, коло осіб, які можуть розміщувати свої документи, перелік документів і порядок їх розміщення вирішує Координаційна рада.

4. СКЛАД І СТРУКТУРА

4.1. Репозитарій є універсальним за змістом науковим зібранням. Структура репозитарію представлено через спільноти (фонди). Спільноти (фонди) в репозитарії виділено:

- за факультетами, кафедрами та науковими підрозділами університету;
- за типом матеріалу;
- за назвами наукових видань університету.

4.2. Спільноти (фонди) можуть поділятися на підрозділи (розділи), які, в свою чергу, поділяються на колекції.

Кожний фонд має зібрання наукових та навчально-методичних видань, наукових робіт науковців, аспірантів, магістрантів, студентів, тощо. При необхідності за рішенням Координаційної ради можуть створюватись інші фонди та зібрання.

4.3. Тематичний склад репозитарію визначається відповідно до наукового та навчального процесів університету. До репозитарію можуть бути залучені:

- статті, монографії, підручники, тематичні збірки, матеріали конференцій (препринти або постпринти), патенти, дипломні і магістерські роботи студентів.
- наукові публікації працівників Київського національного університету технологій та дизайну, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в репозитарії з боку видавництва;
- автореферати дисертацій, дисертації що захищені в Київському національному університеті технологій та дизайну;

- інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення за бажанням їх автора.
- 4.4. За видами електронних ресурсів репозитарій не має обмеження. Це можуть бути будь-які електронні текстові дані, електронні числові дані, електронні картографічні дані, електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа.
- 4.5. Хронологічні рамки для репозитарію не встановлюються.
- 4.6. За рівнем доступності документи в репозитарії являються у відкритому доступі.
- 4.7. За розвитком репозитарію його поділ за спільнотами (фондами), підрозділами (розділами) та колекціями може змінюватися.

5. ПРИНЦИПИ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕПОЗИТАРІЯ

- 5.1. eKNUTD є веб-орієнтована, кумулятивна та постійна база даних (цифрових копій документів), що визначені однією організацією - КНУТД.
- 5.2. Репозитарій створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Access Initiative Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозитарій у міжнародні реєстри ROAR, Open DOAR та інші.
- 5.3. Репозитарій поповнюється документами шляхом самоархівування твору автором або шляхом передачі документу до науково-технічної бібліотеки. Для отримання можливості самоархівування автори повинні зареєструватись та отримати відповідні права для роботи. Адміністратор репозитарію реєструє авторів, надаючи їм права депозитора.
- 5.4. Депозитором може бути як автор, так і уповноважений працівник бібліотеки. За бажанням автора його роботу може розміщувати у репозитарії депозитор-бібліотекар. При цьому автор надає у бібліотеку електронну версію роботи в будь-якому форматі, що читається машиною, і набір ключових слів трьома мовами: українською, російською та англійською.
- 5.5. Підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Однак, рекомендуються для використання певні формати у кожному з видів:

Формати, що рекомендуються для застосування, при розміщенні матеріалів		
Матеріал	Назва формату	Розширення
Текст	Adobe PDF, Microsoft Word	pdf, doc
Презентація	Microsoft Powerpoint	ppt
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	WAV, MP3	wav, mp3
Відео	MPEG, AVI	mpeg, mpg, avi

- 5.6. Роботи студентів, аспірантів будуть розміщені за наявності рекомендації наукового керівника, який реєструється у репозитарії і підтверджує свою рекомендацію.
- 5.7. За рішенням Координаційної ради робота, яка має низький науковий або освітній рівень може вилучатись з відкритого доступу адміністратором eKNUTD.
- 5.8. Публікації, що передаються у репозитарій, забезпечуються заголовками, прізвищами авторів, анотацією (якщо вона є) мовою оригіналу та ключовими словами українською, російською та англійською мовами.

6. АВТОРСЬКИЙ ДОГОВІР

- 6.1. Відкритий доступ не віднімає авторського права. Особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виняткове право на твір автор реалізує, добровільно приймаючи рішення про представлення своєї публікації в

Інтернеті і підтверджуючи це в Авторському договорі в електронному або паперовому вигляді.

6.2. Твір не може бути розміщений в еКНУТД, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

6.3. Підписуючи Авторський договір автор передає університету на безоплатній основі невиняткові права на використання твору:

- на внесення твору у базу даних еКНУТД;
- на відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи її змісту;
- на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- на використання твору без одержання прибутку та на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження;
- на надання електронних копій твору для відкритого доступу в мережі Інтернет.

6.4. В Авторському договорі автор підтверджує, що розміщуючи роботу в еКНУТД, він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

6.5. Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення твору в еКНУТД лише йому належать виняткові майнові права на твір, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені), що майнові права на твір ні повністю, ні в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

6.6. Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Університету всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

6.7. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови цього договору розміщуючи такий твір в еКНУТД.

6.8. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

6.9. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору у репозитарії відкритого доступу, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. Тоді він сам або за допомогою адміністратора вилучає роботу з репозитарію.

Проректор з наукової
та інноваційної роботи _____ В.В. Каплун

Директор НТБ КНУТД _____ О.В. Жменько